

STORTINGET

Representantforslag 84 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentantene Kari Henriksen, Jonas Gahr Støre, Anette Trettebergstuen, Trond Giske, Elise Bjørnebekk-Waagen og Runar Sjøstad

Dokument 8:84 S (2018–2019)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Henriksen, Jonas Gahr Støre, Anette Trettebergstuen, Trond Giske, Elise Bjørnebekk-Waagen og Runar Sjøstad om en kvalitetsreform for det kommunale barnevernet

Til Stortinget

Bakgrunn

Det har over flere år fremkommet faglige og politiske bekymringer over situasjonen i og for det kommunale barnevernet. NOU 2016:16 Ny barnevernsløve, om sikring av barnets rett til omsorg og beskyttelse, NOU 2017:12 Svikt og svik av 22. juni 2017 og Riksrevisjonens rapport 3:8 (2017–2018) om Bufetats bistandsplikt ved akutt plasseringssaker, er slike eksempler. Regjeringsbestilte rapporter fra Vista Analyse som nr. 2015/51 Et utfordrende samliv mellom stat og kommune, og 2016/19 om bruken av private aktører i barnevernet – ansvar på avveie, er andre slike eksempler.

Ansatte i barnevernet har en viktig myndighetsoppgave i og med at de er tillagt myndigheten til å sørge for barnets beste ved å ta omsorgsansvaret fra foreldrene og plassere barna hos andre eller på institusjon. Om nødvendig kan tvang benyttes. Rapportene det er vist til, og den offentlige debatt, viser at det er nødvendig med tiltak som øker rettssikkerheten for barn og tilliten til barnevernet spesielt i disse sakene.

Barnevernets ansatte utfører mange av sine oppgaver svært godt, men oppsummert er det behov for forbedringer når det gjelder mer tid til det enkelte barn og deres foreldre, rettssikkerhet, tverrfaglig samarbeid, til-

syn, tilbud og virkemidler, barns inkludering, beredskapsordninger for akutte meldinger, ivaretagelse av barn og foreldre-relasjoner, klassesperspektiv og sosiale forskjeller, sikring av kvalitet på advokater, sakkyndige og barnevernsledelse, og ivaretagelse av minoriteter som urfolk og innvandrere. Summen av dette viser behov for en kvalitetsreform i det kommunale barnevernet.

Det må være et mål at barns beste ligger til grunn for alle endringer, og at familier som sliter, tidlig skal møte engasjerte og kompetente ansatte. Tjenesten skal organiseres som lavterskeltiltak, styrke foreldreskapet og bygge opp rundt deltakelse og inkludering i nettverk og lokalmiljø.

Barnevern er et offentlig ansvar, og fellesskapet skal utvikle fleksible og differensierte tilbud av god kvalitet, sammen med ideelle tilbydere som er uten fortjenestemotiv.

Sosiale ulikheter i barnevernet skal reduseres, og barn og familier skal forstå og kunne bidra på like fot, uavhengig av bosted, utdanning, økonomi eller etnisitet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

Stortinget ber regjeringen igangsette en kvalitetsreform for et bedre barnevern, gjennom å fremme de nødvendige lovforslag og sørge for at følgende initiativ og endringer settes i verk:

1. Barn og foreldre

- a) Barns beste skal ligge til grunn for alle tiltak og all hjelp gjennom hele kontakten med barnevernet, og bestemmelsen om dette i barnevernloven må flyttes fra § 4 til § 1, formålet.
 - b) Brukerperspektiv fra barna selv og foreldrene skal gjennomsyre praksisen og må inkluderes i digitale plattformer som utvikles.
 - c) I møtet med familiene og barna skal barnas foreldre ha en egen, selvstendig stemme og bli hørt gjennom hele prosessen.
 - d) Foreldre og barns situasjon skal vurderes felles og hver for seg. Foreldre som blir fratatt barna, skal ha tilbud om oppfølging etter at vedtak om omsorgsovertakelse er fattet.
 - e) Fosterforeldres stilling skal gjennomgås, og oppfølging og veiledning skal forbedres.
 - f) Tjenesten må ivareta behovene for kulturforståelse og hensynta språkutfordringer som urfolk, innvandrere og nasjonale minoriteter har.
 - g) Ettervern bør utvides til 25 år.
2. Rettssikkerhet
- a) Alle fylkesnemndene skal ha tilbud om dialog/samtaler forut for behandling av saken i fylkesnemnda.
 - b) Sakkyndige skal få oppdrag gjennom en søknadsbasert ordning i fylkesnemndene.
 - c) Akuttvedtak skal alltid underlegges en second opinion-vurdering. Vedtaket skal også alltid sanksjoneres av en ytre instans.
 - d) Ankemulighetene vedrørende omsorgsovertakelse bør endres, og det må utarbeides klarere kriterier for hvor ofte en ankesak kan reises. Barns hensyn må ivaretas bedre enn i dag.
 - e) Det må sikres åpenhet for pressen i saker i fylkesnemndene.
 - f) Muligheten for å stille kvalitetskrav til advokater som skal føre barnevernssaker, må utredes.
 - g) Det politiske ansvaret for barnevernet skal tydeliggjøres og være klart forankret gjennom egne, årlige kvalitetsbaserte rapporter til kommunestyrene.
3. Organisering, samarbeid og virkemiddelapparat
- a) Tjenester som rettes mot barn og unge og deres familier, skal organiseres i samlokaliserte lavterskeltiltak med tverrfaglig kompetanse. Jordmor, helsesøster, psykolog, sosionom og barnevernspedagog skal være minimumsbemanning. Tjenesten kan inkludere andre faggrupper som for eksempel lege, familierapeut, pedagog, førskolelærere o.a.
 - b) Formelt, praktisk samarbeid mellom barnevern, skole og frivillige aktører i kommunen som arbeider med tiltak for barn og unge, bør lovfestes.
 - c) Begrepet akuttvedtak bør erstattes med hastevedtak.
 - d) Virkemiddelapparatet i Nav/sosialtjenesten må utvides, hjemmehjelp, leksestøtte, støttekontakter o.l. må være tilgjengelig raskt og uten byråkratiske ordninger.
 - e) Veiledende kriterier for bemanningsnorm i barneverntjenesten bør utredes.
4. Utdanning
- a) Relevante utdanninger må legge sterkere vekt på relasjonskompetanse og styrket kunnskap om familierelasjoner og praktisk lavterskel familiearbeid.
 - b) Praksis og sosialfaglig innhold skal utgjøre en større andel av relevante utdanninger.
 - c) Veiledningskompetansen må styrkes, intern veiledning må bli en del av praksisen, og veiledningsarbeidet for fosterhjemsfamilier må bedres.
 - d) Klasseperspektivet må vektlegges sterkere i utdanningen for å gi studentene en bedre forståelse av hvordan sosial bakgrunn, levekårsstress i fattige familier og språkbarrierer påvirker samhandlingen mellom barnevernet og familier.
 - e) Det bør legges til rette for flere praksisnære karriereløp for barnevernspedagoger, sosionomer og andre ansatte, og at flere med praktisk erfaring får muligheten til å ta mastergrad og doktorgrad (PhD-utdanning) og å ta kunnskapen med seg tilbake i arbeidet i barnevernet.
 - f) Det bør legges frem en plan for opptrapping av stipendiatstillinger innen sosialt arbeid og barnevernsutdanninger for å bidra til mer kunnskapsbasert utvikling av profesjonene.

19. februar 2019

Kari Henriksen

Jonas Gahr Støre

Anette Trettebergstuen

Trond Giske

Elise Bjørnebekk-Waagen

Runar Sjøstad